ئەنۋەر مۇھەممەد

جان ئوتى

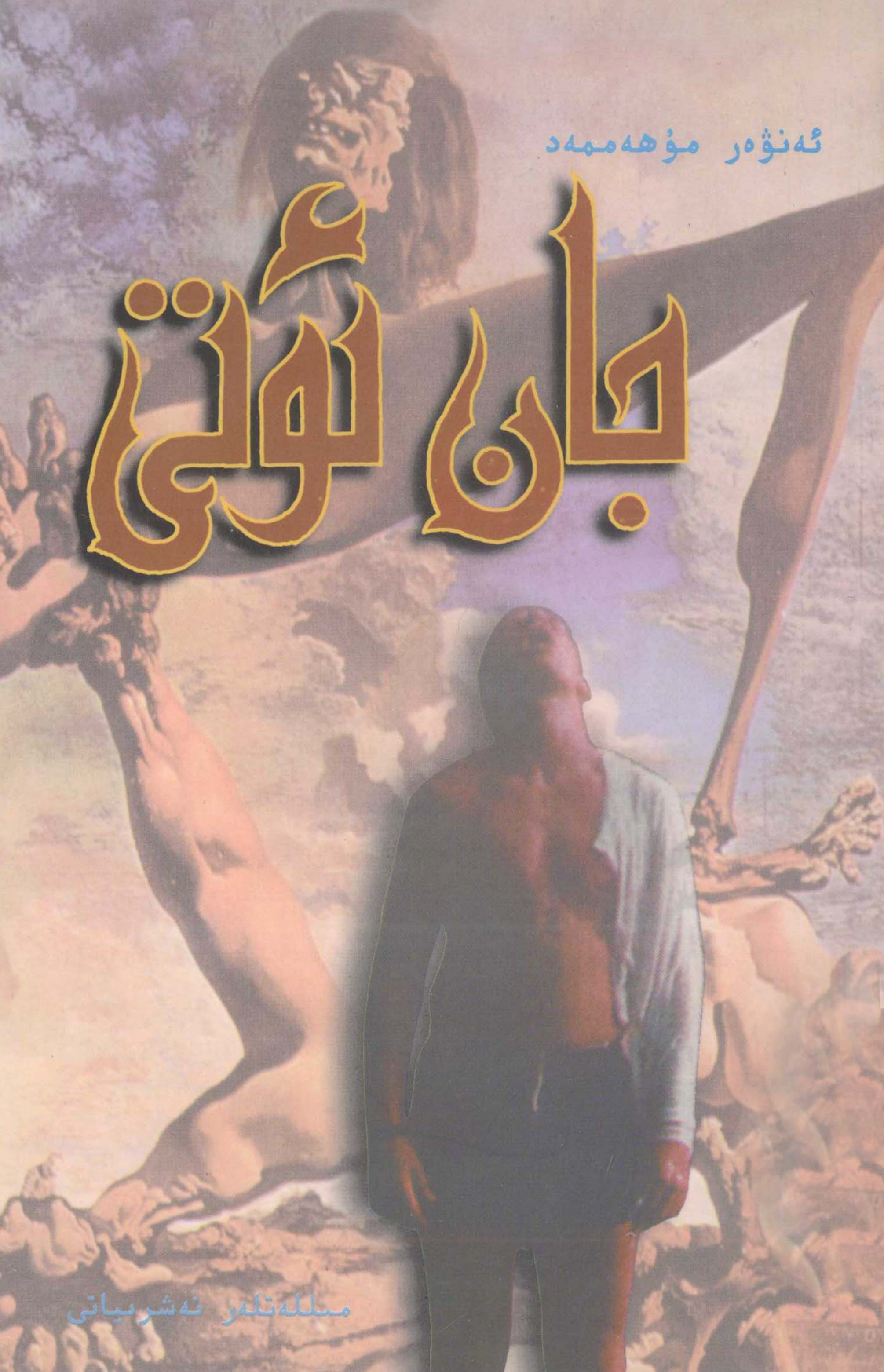

مىللەتلەر نەشرىياتى

ئەنۋەر مۇھەممەد

جان ئوتى

(پوۋېستلار)

مىللەتلەر نەشرىياتى

责任编辑：亚森．买买提
责任校对：胡达拜迪
装帧设计：多鲁洪．哈地尔

图书在版编目（CIP）数据

欲火：维吾尔文/安瓦尔．穆罕默德著．—北京：民族出版社，1999.5

ISBN 7-105-03417-3
Ⅰ．欲… Ⅱ．安… Ⅲ．中篇小说-作品集-中国-当代-维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ．I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字（1999）第 07160 号

民族出版社出版发行
（北京市和平里北街 14 号 邮编 100013）
民族出版社微机照排　　民族印刷厂印刷
各地新华书店经销
1999 年 5 月第 1 版　　1999 年 5 月北京第 1 次印刷
开本：850×1168 毫米　1/32　印张：6.5
印数：0001—4,000 册　定价：8.00 元

مۇندەرىجە

ماھىيەتلىك مۆجىزە.. (1)

ئەجەللىك توقۇنۇش .... (70)

جان ئوتى .... (130)

ماھىيەتلىك مۆجىزە

1

”ئائۇرا“ (ھاياتلىق كۈچى) بەدەننى ئوراپ تۇرغاندا، ئادەم
ئۆلۈمنى ئۆزىگە مەڭگۈ يىراقتا دەپ ئويلايدۇ. يۈرىكى بىكارغا
سوقۇۋاتقان ھۇرۇن ئادەملەر ئەگەر ”ئائۇرا“نىڭ قەدىر-قىممىتى-
نى بىلسە، ئەجەل يەتمەستىن بۇرۇن نۇرغۇن خەيرلىك ئىشلارنى
قىلىۋالغان بولاتتى. جان تەندىن ھەر ۋاقىت تەپچىپ، يوقلۇققا
ئايلىنىۋاتقان ۋاقىت ۋە بىۋاستە سىزىمگە ئەگىشىپ، قازايى
قەدەر كەلگۈچە مەۋجۇتلۇقىنى داۋام قىلىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر-
گە ئۆزىنىڭ بۇ دۇنيادا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىنىڭ ئۆزى بىر
مۆجىزىدەك بىلىنگەچكە، مۆجىزىلىك ئىشلارنى قىلىشقا ئىرىنى-
دۇ ياكى كۆپ ھاللاردا شۇنداق ئۇلۇغۋار ئىشلارنىڭ ئەھمىيىتى-
نى بىلەلمەي، بىر ئۆمۈر ھاماقەتلەرچە كۈن كەچۈرىدۇ. ھاياتى-
لىقنىڭ بارسا كەلمەس يولىدا ئۆز ئىختىيارىچە قەدەم بېسىپ،
شۇ يولدا ماڭدامدا بىر ئۇچراپ تۇرىدىغان بايلىق ۋە شۆھرەت
سەتەڭلىرىگە ھېرىسمەنلىك بىلەن تىكىلىپ، ھېچنېمىگە قانمى-

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

غان نەپسى ۋە چەكسىز ئارزۇ-ئارمانلىرىنى ئۆلۈم ئالدىدىكى ئازابىنىڭ ئانىسى قىلىپ قويۇۋاتقان ھايات مەغلۇبىيەتچىلىرى سەكرات ئۈستىدە ھەرگىز غالىبلارچە كۈلۈمسىرىيەلمەيدۇ. ھەققانىيەت جەڭگاھىدا شېھىت بولغان ياكى جاپالىق ئىش ئۈستىدە ۋاپات بولغانلارنىڭ ئۆلۈمى قورقۇنچ ۋە ئازابىنىڭ يەڭگىللىكى جەھەتتە كىشىنى تاڭ قالدۇرىدۇ ھەم شۇنداق ئۆلۈمنى قەدىرلەشكە ئۈندەيدۇ.

«بابۇرنامە» دە بابۇر شەيبانىخان بىلەن قىلىشقان جەڭلەردە باتۇرلۇق بىلەن جەڭ قىلىدۇ، ئۆلۈمگە قىلچە پىسەنت قىلمايدۇ، ئەمما ئۇرۇشتا يېڭىلگەندىن كېيىنكى قاچقۇنلۇق سەپىرىدە رەقىبلىرىنىڭ ئالدام خالتىسىغا چۈشۈپ، ئۆلۈمنى خىيال قىلىپ، ئۈشتۈمتۇتلا ناھايىتى قورقۇپ كېتىدۇ. يەنى، قايناملاشقىنلىق جەڭگاھتا ھېچنېمىدىن قورقمىغان باتۇر ئۆزى يالغۇز تىرىك قولغا چۈشكەندە ۋە ئاشۇ نىسپىي تىنچ، جىمجىت مۇھىتتا ئۆلۈم ۋەھىمىسىدىن قۇتۇلالمايدۇ. شۇ قېتىملىق پېشكەللىكتىن قۇتۇلۇپ قالغان بابۇر كېيىن جاپالىق كۈرەشلەرگە شىردەك ئېتىلىپ تۇرىدىغان غەيۇر پالۋان، ئىقتىدارلىق قوماندان بولۇپ يېتىشىپ چىقىدۇ.

جاھاندا شۇنداق ئىشلارمۇ بولىدۇ، مەن تونۇيدىغان قاسىم بېيجىڭ شەھىرىدىكى بىر ھەربىي دوختۇرخانىدا داۋالىنىۋاتقان ئاتىسىغا «بابۇرنامە» نى ھەر كۈنى ئوقۇپ بېرەتتى، دادىسى تىلەك ئەپەندى ئەجدادلار تارىخىغا تەۋە ھەرقانداق ھېكايەتكە، ئەجدادلار مەدەنىيىتىگە مەنسۇپ ھەرقانداق ھېكمەت، سەنئەتكە قېرىلىق، كېسەللىك يەتكەندە ئىشتىياق باغلاپ قالغانىدى. ئۇ-

نىڭ ئەسلىمىسىدىكى ئۆتۈش كەچۈرمىشلىرى قۇملۇققا كىرىپ تەدرىجى ئۈزاپ، ئاخىرى كۆرۈنمەي قېلىۋاتقان تۆگە كارۋانلىرى-غا بەكمۇ ئوخشايتتى. قايسى ئادەم سەكراتقا چۈشۈپ قالغاندا يېڭى تۇغۇلغان ۋاقتىدىكى جاراڭلىق يىغىسىنى ئەسلىيەلەيدۇ؛ شامالدەك ئۇچۇۋاتقان ۋاقىتنىڭ ئېزىنتقۇ قەدىمى قايسى بىر شەي-ئىنى چەيلەپ تاشلىمىغان؟ ئاقمۇەتتىكى ئاخىرەتتىن ئۆزىنى قاچۇرۇش مۇمكىنمۇ؟ مەن كۆرگەن ھەر قانداق ئادەمگە ئوخ-شاش، تىلەك ئەپەندىمۇ ئۆلۈم كۆزىگە كۆرۈنىۋاتقاندا كاللىسىغا ئىلگىرى كەلمىگەن ھەر خىل خىياللارنى قىلىدىغان، ھاياتلىق ۋە ئۆلۈم توغرىسىدا پەيلاسوپلاردەك پىكىر يۈرگۈزىدىغان بولۇپ كەتكەنىدى. دەرۋەقە، ئۆلۈملا ئادەمنى ئەڭ چوڭقۇر تەپەككۇر ئازگىلىغا سۆرەيدۇ. ئۆلۈم سايىسىنىڭ تىلەك ئەپەندىدىن يىراق-لاپ كېتەلمەسلىكى ئۇنىڭ كېسىلىنىڭ ناھايىتى ئېغىرلىقىدا بولۇپ، ئۇنىڭ جىگىرى تامامەن ئىششىغان ۋە يۈرىكىنىڭ چوڭ كلاپىنى ئېچىلىپ كەتكەنىدى، ئۇنى سۈنئىي كلاپانغا ئالماشتۇر-مىسا بولمايتتى. بۇنداق چوڭ ئوپېراتسىيىگە ئاتمىش مىڭ سوم-غا يېقىن پۇل كېتەتتى. شۇ پۇل تېپىلىپ بولغۇچە تىلەك ئەپەندىنىڭ يەرلىك دوختۇرخانىلاردىكى كېسەل تارىخى ئۈزىراپ كەتتى. بۇنىڭ ئۆزى ئىشلىگەن باشلانغۇچ مەكتەپتە ۋاقىتلىق ئوقۇتقۇچى بولۇپ تۇرۇۋاتقان ئوغلى قاسىم بالىلارنىڭ چوڭى بولۇش سۈپىتى بىلەن ئېغىر مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالدى، ئاتىسىنى داۋالىتىشقا (ئۆزلىرىدە ئۇنچە كۆپ پۇل بولمىغاندى-كىن) ھۆكۈمەتتىن، مائارىپ ئورگانلىرىدىن يىغلاپ يۈرۈپ ئازراق پۇل ھەل قىلدى، ئىدارە-جەمئىيەت ۋە مەكتەپلەردىكى

ئوقۇغۇچىلارغا مۇراجىئەتنامە چىقىرىپ، ئۇلاردىن بىر ئاز ئىئانە يىغدى. لېكىن يىغىلغان پۇللار بۇنداق چوڭ كېسەللىكنى بېيە-جىڭغا ئاپىرىپ داۋالىتىش چىقىملىرىغا يەنىلا يەتمەيتتى. ۋاقىت رەھىمسىزلىك بىلەن ئۆتۈپ كېتىۋەردى. تىلەك ئەپەندىنىڭ بايقالغىنىغا خېلى ئۇزۇن بولغان كېسىلى بارغانسېرى ئېغىرلى-شىپ، ئەجەل شەپىسى يېتىپ كېلىشكە باشلىدى. تىلەك ئەپەن-دىنىڭ ئائىلىسى قايغۇ-ئەلەمدە قالدى. شۇ چاغدا تىلەك ئەپەند-گە ھۆرمىتى چوڭ بىرەيلەن (تىلەك ئەپەندىنىڭ بۇرۇنقى ئوقۇ-غۇچىسى) ئۇستازىنىڭ ئىمكانسىزلىق ۋەجىدىن توگەپ كېتىشىد-گە قاراپ تۇرالماي، يېزا بازىرى تەۋەسىدىكى ئاتا زېمىن-جايىنى ئېلىشىغا سېتىپ ئەللىك مىڭ سوم پۇل ھازىرلاپ بەردى.

تىلەك ئەپەندى ھەربىي دوختۇرخانىنىڭ ئالىي ياتاقلىرىدا داۋالىنىۋاتىمەن، چوقۇم ساقىيىپ كېتىمەن، دېگەن ئۈمىدتە تۇرسىمۇ قەلبىنىڭ چوڭقۇر قاتلاملىرىدىكى ۋەھىمە تېخى يوقال-مىغانىدى، ئۆلۈم ئاتلىق بىر قورقۇنچلۇق مەخلۇق ئۇنىڭغا ھەرخىل تەرزدە كۆرۈنۈپ، گاھ يوقاپ، گاھ يەنە كۆرۈنۈپ، تىلەك ئەپەندىگە چۈشىنىكسىز بىر تىلدا جۆيلۈپ ئۇنىڭغا ئۇ دۇنيا بىلىملىرىدىن دەرس ئۆتۈۋاتقاندەك قىلاتتى. تىلەك ئەپەن-دى يۈرىكىنىڭ ئاغرىقى سەل ئارام بەرگەندە بەدىنىنىڭ ئۇ يەر-بۇ يەرلىرىنى تۇتۇپ، ئىسسىق جېنىنىڭ تېخى مەۋجۇت ئىكەنلىكى-دىن سۆيۈنۈپ، كۆزىنى راھەت ئىلكىدە بىردەم يۇمۇپ قېنىپ ئۇخلىماقچى بولۇۋالاتتى، ئەمما كۆزىنىڭ ئۇشتۇمتۇت مەڭگۈ يۇمۇلۇپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ يەنە كۆزىنى ئېچىۋالاتتى. قا-راڭغۇلۇقتىن قورقىدىغان كۆزگە ئۈمىد يورۇقلۇقى نەدىن چۈش-

سۇن؟ تىلەك ئەپەندى ئۈمىد ئىزدەپ (ئۆلۈمدىن قېچىپ) يېزى-
دىن، ناھىيىگە، ۋىلايەتتىن، ئۈرۈمچىگە، ئاخىرىدا بېيجىڭغا
كەلگەنگە يارىشا، يەرلىك دوختۇرخانىلار داۋالىيالمىغان كېسەل-
نىڭ بۇ يەردە چوقۇم شىپا تېپىشنى ئازراق بولسىمۇ كۈنىنىڭ
سىرىقىنى كۆرۈشنى، بۇنىڭدىن كېيىن تېخىمۇ ئەھمىيەتلىك
ياشاشنى كېچە-كۈندۈز ئارزۇلايتتى. يېشى ئەمدىلا قىرىق يەتتى-
گە ئۇلاشقان بۇ ئەپەندىنىڭ چىرايلىق، مۇلايىم ئايالى، ئوماق
بالىلىرى، ئەقىللىق ئوقۇغۇچىلىرى، خۇش چاقچاق خىزمەت-
داشلىرى ئۇنىڭغا يىراقتىن تىلەكداشلىق قىلاتتى ھەم مەدەت
بېرىپ تۇراتتى. تىلەك ئەپەندىنىڭ ھايات-ماماتىنى بەلگىلەيدى-
غان ئوپېراتسىيە تېخى باشلانمىدى، دوختۇرلار جاپالىق تۇردە
تەييارلىق خىزمىتىنى ئىشلەۋاتاتتى. قاسىم دورا پۇرىقى قاپلى-
غان بۇ دوختۇرخانا ئىچىدە تۇرۇۋېرىپ، ئۆزىنىڭمۇ بىر كۈنلەر-
دە بۇنىڭدىنمۇ ناچار دوختۇرخانىلارغا كىرىپ قېلىشىنى بەلكىم
شۇ يەردە شىپا تاپالماي ئۆلۈپ كېتىشىنى ئويلاپ دائىم شۈركى-
نىپ تىترەپلا يۈرىدىغان بولۇپ قالدى، دادىسىغا ھەمراھ بولۇپ
ياتقان بىر ئاخشىمى تەگكەن زۇكامدىن تېخىچە قۇتۇلالمىدى.
ئۇ ئاتىسىنىڭ مەۋقۇتلۇق قىممىتىنى ھېچقاچان مۇنداق چوڭقۇر
ھېس قىلىپ باقمىغان ۋە ھېچ ۋاقىتتا ئۇنى بۈگۈنكىدەك ئاسراپ
باقمىغانىدى. ئاتىسى بەزىدە ئۇنى كۆڭۈلدىكىدەك ئەتىۋارلىمى-
غان، گاھىدا تىل-ھاقارەتكە دۇچار قىلغان بولسىمۇ، ئەستىن
چىقمايدىغان ئۇ كۆڭۈلسىز كەچۈرمىشلەر ھازىر توخۇ پېيىدەك
يەڭگىللەپ، توزاندەك ئۇچۇپ كەتتى، ئاتا-بالا ئوتتۇرىسىدا ھە-
قىقىي ئاداۋەتنىڭ بولۇشى، ئۆچمەنلىكنىڭ ئۆلگۈچە يوقالماسلى-

قى بىزدە يوق دېيەرلىك. قاسىمنىڭ ئاتا قەدرىگە بوْنداق چوڭقۇر يېتىش دەرىجىسى بەلكىم ئاتىسى ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن تېخىمۇ يۇقىرى پەللىگە كۆتۈرۈلۈشى مۇمكىن، ئادەملەرنىڭ قان-قېرىنداشلىق مېھرىنىڭ دەرىجىسى بىزدە بەكمۇ يۇكسەك. تىلەك ئەپەندى ئۆمرىدە هاراقنى كۆپ ئىچىش، تاماكىنى كۆپ چېكىشتەك بىر ئومۇمىي خاتالىقتا يول قويغانىدى. تۇرمۇشتىكى ياخشى-يامان تەرەپنىڭ هەر ئىككىلىسىنى قولدىن بەرمىگەن بۇ ئەبگا ئەپەندى، ئەگەر بۇ قېتىم ئوپېراتسىيىدىن ئوڭۇشلۇق ئۆتۈپ ساقىيىپلا كەتسەم كەيپ-ساپاغا هەرگىز بېرىلمەيمەن، دەپ كۆڭلىدە سانسىز قېتىم قەسەم قىلىۋەتتى. قاسىم ئاتىسىدىنىڭ كۆڭلىدىكىنى تۇيۇپ تۇراتتى، هەتتا ئۇنىڭ يۈرىكى بىلەن ئۆزىنىڭ يۈرىكى تەڭ سوقۇۋاتقاندەك هېس قىلاتتى. قاسىممۇ بەڭگى، هاراقكەش ئىدى، ئۇ، ئادەم ئۆمرىنىڭ ئۇزۇن بولۇشىغا ئىرسىيەتنىڭ ئاتمىش پىرسەنت تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەگەر ئاتىسى ئەللىك ياشقا كىرمەيلا قازا تاپسا ئۆزىنىڭ ئۇنىڭدىن بىر يىل بۇرۇن يا كېيىن ئۆلۈپ كېتىدىغانلىقىنى ئاڭقىرالايتتى.

قاسىم ئاتىسىنى كىچىك تەرەت قىلغۇزۇپ، سۈيدۈكنى هاجەتخانىغا تۆكۈۋەتكەندىن كېيىن، ئۇنىڭغا «بابۇرنامە» نى ئوقۇپ بېرىشنى داۋام ئەتتى: ”بابۇر كابۇلدا كۈچ توپلاپ هىندىستانغا يۈرۈش قىلىدۇ ۋە ئۇ يەرنى غەلىبىلىك ئىگىلەپ سەلتەنەت قۇرىدۇ. ئەمما ئۆزى ئاقىۋەت. . .“ تىلەك ئەپەندى مۈگىدەپ قالدى، ئۇنىڭ چۈشى بىلەن ئوڭى ئارىسىدىكى گىرىمسەن بىر مەنزىلدە بابۇر پەيدا بولدى، ئۇ مەجۇن يەپ مەست بولۇپ يېتىپ

قالغاندا ئوغلى ھۆمايۇن، ۋەزىر-ۋۇزرالىرى ۋە خوتۇن-كېنە-
زەكلىرى ئەتراپىغا ئولاشتى، شاھ ئۆلۈپ قالمىغاندۇ، دەپ
ئويلاشتى، تىلەك ئەپەندى ئۇيقۇغا كېتىۋاتقان كۆزىنى ئاچالماي
قېلىۋاتاتتى، بۇ ئۇيقۇ ئەمەس، ئۆلۈم شەپىسى دەپ ئويلىدى ئۇ
سېغىزخاندەك سەگەكلىك بىلەن چۆچۈپ ئويغىنىپ. ئۇنىڭ يۈ-
رىكى ئاغرىق كۈچىدىن قاتتىق قىسىلدى، ئەجەللىك بىر ئاغرىق
پۈتۈن نېرۋىلىرىغا يامراپ كەتتى. قاسىم ئاتىسىنىڭ چىرايىنىڭ
ئازابتىن قورۇلۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ دەرھال سىگنال
كۇنۇپكىسىنى باستى. دوختۇرلار ھايال ئۆتمەي يېتىپ كېلىش-
تى، شىپالىق دورىلارنى ئىچكۈزۈپ ئاغرىقنى تىنچلاندۇردى،
جۇ فامىلىلىك بىر دوختۇر، بىز ئۇنى ئەتىلا ئوپېراتسىيە قىلى-
مىز، دېدى ۋە قاسىمنى ئۆزىنىڭ ئايرىم بۆلۈمىگە چاقىرىپ،
ئاتاڭنىڭ كېسىلى ناھايىتى خەتەرلىك، ئوپېراتسىيە ئوڭۇشلۇق
بولامدۇ بولمامدۇ بىز بىرنېمە دېيەلمەيمىز، ئىشقىلىپ بىز
بارلىق ئىمكانىيىتىمىز بىلەن ئاتاڭنى قۇتقۇزۇشقا تىرىشىمىز،
ئەگەر زادىلا ئامال بولماي، ئۇنى قۇتقۇزالماي قالساق بىز ئىگە
ئەمەس، شۇڭا سەن قائىدە بويىچە، ئاتام ئۆلۈپ كەتسە دەۋايىم
يوق دەيدىغانغا رازىلىق بەر، مۇنۇ ئەسلەتمىنامىگە ئىمزا قوي،
دېگەن مەنىدە بىرمۇنچە سۆزلىدى، بۇ گەپلەرنى قاسىم زادىلا
ئۇقالمىدى، ئۆزىنىڭ خەنزۇچىنى تۇزۇك بىلمەيدىغانلىقىدىن
ئۆلگۈدەك نومۇس قىلدى؛ جىلە بولۇۋاتقان دوختۇرنىڭ ئالدىدا
يەنە بۇتتەك تۇرۇۋېرىشتىن، مۇھىم بىر ئىشنى ئۇقالماي قې-
لىشتىن ئەنسىرەپ، بېيجىڭدا ئوقۇيدىغان ئۇرۇمچىلىك نەۋرە
سىڭلىسىنى ئۇنىڭ چاقىرغۇسى ئارقىلىق دەرھال چاقىرىپ كەل-

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

دى، دوختۇرغا ئۇ گەپنى قايتىدىن دېگۈزدى. قىز ھەممە گەپنى قاسىمغا ئۇقتۇرۇپ بەردى. قاسىم كۆزىگە مۆللىدە ياش ئالدى. بىر ئەركەكنىڭ كۆز يېشىنى كۆرگەن قىزنىڭ يۈرەك تارىمۇ تىترەپ كەتتى. قاسىم قولاشمايۋاتقان قولى بىلەن قەلەمنى قىسىپ تۇتۇپ، ئەسلەتمىنامىگە ئىمزا قويدى.

2

زىلالە ئاتلىق بۇ قىز تىلەك ئەپەندىنىڭ ئۈرۈمچىدە ئولتۇ-رۇشلۇق سىڭلىسىنىڭ قىزى بولۇپ، تىلەك ئەپەندى ئۈرۈمچى-دىكى تىببىي ئىنىستىتۇت دوختۇرخانىسىنىڭ ئىسپات قەغىزىنى ئېلىپ بېيجىڭغا ماڭىدىغان چاغدا، سىڭلىسى بېيجىڭدىكى ئۇ قىزىغا تېلېفون بېرىپ پويىز ئىستانسىسىگە چىقىپ ئاكىلىرىنى كۈتۈۋېلىشنى ۋە ئۇلارغا ھەر جەھەتتىن ئوبدان ياردەم قىلىشنى تاپىلىغانىدى. زىلالە مەركىزىي تىياتىر ئىنىستىتۇتى شىنجاڭ سىنىپىنىڭ غوللۇق ئوقۇغۇچىسى بولۇپ، كىشىنى بىر ئېسىل سەنئەت بۇيۇمىدەك تەبىئىيلا مەپتۇن قىلىۋالاتتى. خەنزۇچىنىلا ئەمەس ئىنگلىزچىنىمۇ ياخشى سۆزلەيتتى. ئۇ ھەر يازلىق تەتىلدە ئۆيىگە قايتسا، تىلەك ئەپەندىنىڭ سەھرا يېرىدىكى ئۆيە-نى، باغ-ۋارانلىرىنى بىر بېرىپ كۆرۈۋالمىسا ئۇنىمايتتى، قا-سىمنىڭ ئېشەك ھارۋىسىغا چىقىپ توپىلاڭ يول بويىدىكى قاتار تېرەك، سۆگەتلەرنى، كەڭ كەتكەن ئېتىزلارنى، قوي-كالىلارنى كۆزىتىشنى قەۋەت ياخشى كۆرەتتى. ئۇ ئاپىسىدىن ئو گەپنى ئاڭلىغاندىن كېيىن كۆڭلىدە ئاكىلىرىنى خۇددى ئۆز ئۆيىگە

كەلگەن مېھماندەك قارشى ئېلىشنى، ھالىدىن ياخشى خەۋەر ئېلىشنى ئويلىدى، دەرۋەقە، ئۇلارنى پويىز ئىستانسىسىگە چىقىپ كۈتۈۋالدى، دوختۇرخانىنى تېپىپ ياتاققا ئورۇنلاشتۇرۇپ قويدى، قاسىمدىن سىگنال كەلگەن ھامان ئالدىراش دەرس ۋە باشقا ئىشلىرىنى قويۇپ ئۇنىڭ ئالدىغا ھازىر بولدى، تاماق ئەكىلىپ ئاتا-بالا ئىككىسىنىڭ قورسىقىنى باقتى.

قاسىم ئەسلەتمىنامىگە ئىمزا قويۇپ، دوختۇرغا ئىلتىجالىق بىلەن قاراپ قويۇپ، ئاتىسىنىڭ يېنىغا كېلىپلا كۆز يېشىنى يەنە توختىتالماي قالدى.

— دوختۇر نېمە دېدى، نېمىگە يىغلايسەن؟— دېدى تىلەك ئەپەندى مەيدىسىنى ياستۇق بىلەن چىڭ بېسىپ.

قاسىم گەپ قىلالماي تۇرغاندا زىلالە ئېغىز ئاچتى:

— ئوپېراتسىيە قىلىنىدىغان كېسەلنىڭ ئائىلە تەۋەلىرىدىن رازىلىق ئالىدىغان ئىشكەن، ھەر قانداق دوختۇرخانىدا موشۇنداق قائىدە بار، بولۇپمۇ چوڭ ئوپېراتسىيىدە شۇنداق قىلىدۇ.

— رازىلىق بەردىڭمۇ؟— دېدى تىلەك ئەپەندى ئوغلىغا قاراپ كۈلۈمسىرەپ، — ئۆلۈپ كېتىشىمگە رازىمۇ سەن؟

— ياق، ئاتا، سىز چوقۇم ئوڭۇشلۇق ئوپېراتسىيە قىلىنىسىز، چوقۇم ساقىيىپ كېتىسىز، دېدى قاسىم يېشىنى سۈرتۈپ. ئۇ ئاتىسىنىڭ چاقچىقىدىن ۋە ئۇنىڭ كۈلكىسىدىن ناھايىتى سۆيۈندى، ۋۇجۇدى يېنىكلەپ قالغاندەك بولدى. تىلەك ئەپەندى زىلالەنىڭ ياشلىق، گۈزەللىك ئۇرغۇپ تۇرغان تەققى-تۇرقىغا قاراپ ھەيرەتتە ھەم ھەسرەتتە قالدى. پورەكلەپ ئېچىلغان، پۇرىقى كىشىنى مەست قىلىدىغان بىر توپ ئەترگۈل

ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا ئۇپۇقتىكى قۇياشتەك جىلۋىلىنىپ تۇراتتى، سىڭلىسىنىڭ گۈزەللىكىدىن كۆرە يېشىل مايسىدەك ياشناپ تۇرغان ياشلىق جەزبىدارلىقى ۋە ساغلاملىقى تىلەك ئەپەندىنى ناھايىتى ناچار ئۆتكەن ياشلىق ھاياتىنى ئەلەم بىلەن ئەسلەشكە ۋە تۈيۈقسىز ئازابلىنىشقا مەجبۇر قىلدى. سىڭلىسىنى باشقا كۈنى كۆرگەندە ئۇ بۈگۈنكىدەك ھېسسىياتقا كەلمىگەندى، ئۇ چاغدا ئۇنى دەھشەتلىك ئاغرىق ۋە ئۆلۈم ۋەھىمىسى قىيناپ تۇراتتى، بۈگۈن ئۇ ئاغرىق ۋە ۋەھىمە سەل ئاجىزلاشقاندا، مېڭىدە ئادەت كۈچى تەرىپىدىن قاتۇرۇپ قويۇلغان ھارغىن تۇيغۇلار، يوشۇرۇن ھېسسىياتلار قايتا تىرىلىپ، تېشىغا تېپىپ چىقىۋاتاتتى. يۈرەكنىڭ ئۆلگىنى ئۆلۈم ئەمەس، مېڭىنىڭ ئۆلگىنى ئۆلۈم ھېسابلىنىدۇ دېگەن قاراشتىن خەۋىرى بار تىلەك ئەپەندى گويا ئۆلۈم يۈرەكتىن قىچىپ مېڭىگە بارمايدىغاندەك، جان تەندىن ئۇنداق ئوڭاي چىقمايدىغاندەك ھېس قىلاتتى، يۈرەكنىڭ ئاغرىقىنى ئۇنتۇپ، مېڭىسىنى داۋاملىق ئىشقا سالماقچى بولاتتى، ئەمما دەل ئاشۇ ئازاب ۋە قورقۇنچنى ئىچىگە سولىۋالغان مېڭە خۇددى ھەرە كىرىۋالغان قاپاقتەك غوڭۇلدايتتى. تىلەك ئەپەندى ھاياتلىقنىڭ بارسا كەلمەس يولىدا ئۆلۈم بىلەن ياندىشىپ كەلدى، يولنىڭ ئۇ يېقىدا ئۆلۈم ئۇنىڭغا سايىدەك ئەگىشىپ ماڭدى، تىلەك ئەپەندى ھەر دائىم ئۇنى ئەستىن چىقىرىپ قويىدى. مانا ئەمدى ئۆلۈم ئۇنىڭغا يېقىنلاپ كەلمەكتە، زەھەرخەندىلىك بىلەن خىرس قىلماقتا. تىلەك ئەپەندىنىڭ ئوغلىغا بايا گەپ قىلىۋاتقان چاغدىكى كۆلكىسىگە ئەمەلىيەتتە بىچارىلىك، تەنە، ئازاب يوشۇرۇنغانىدى، زىلالە قىز باللارغا خاس

سەزگۈرلۈك بىلەن بۇنى بايقىۋالدى، تاغىسىغا ئىچ ئاغرىتتى، ئۇنىڭ ئامان قېلىشىنى تىلىدى. زىلالەنىڭ ئېڭىدا كىيسەللىك ۋە ئۆلۈم ناھايىتى ناتونۇش نەرسىلەر ئىدى. ئۇ مەكتەپتە زوراۋانلىق، تېرورلۇق، مۇھەببەت تىراگېدىيىسى ۋە تاسادىپىي ھادىسىلەرگە دائىر ھېكايە فىلىملەرنى تولا كۆرۈپ كەتكەچكە ئۆلۈم ئۇنىڭغا خۇددى مۇھەببەت، جىنسىيەت، تاماق ۋە باشقا رېئال نەرسىلەرگە ئوخشاش ناھايىتى ئادەتتىكىچە بىلىنەتتى، ھەتتا بەزىلەرنىڭ گېپى بويىچە ئۆلۈمنى ناھايىتى گۈزەل نەرسە، ئۇ بىزنىڭ ئەبەدىيلىك تىنچلىقىمىز، ئۇ بىزنىڭ تۇغۇلغانلىقىمىزنىڭ ئىسپاتى دەپمۇ ئويلاتتى، ياپپاش تۇرۇپ ئۆزىنى ئۆلتۈرۇۋالغان ئەر-ئاياللارنىڭ ئۆلۈمنى مەنسىتمەيدىغان روھىغا ئىختىيارسىز قايىل بولاتتى. قىسقىسى، ئۆلۈم ھەققىدىكى زامانىۋى چۈشەنچىلەرنىڭ ھەممىسى زىلالەنىڭ ئېڭىدا ئايدەك روشەن ئىدى. چۈنكى زىلالەنىڭمۇ بىر چاغلاردا قېرىپ، سولۇشۇپ، تۈگىشىپ كېتىشتىن، ئارزۇ-ئارمانلىرىنىڭ ھېچ بىرىگە يېتەلمەي ئازاب ئىچىدە ئۆلۈپ كېتىشىدىن دائىم ئەنسىرىگەن ۋاقىتلىرى بولغانىدى، ئۆلۈم ۋە ئۇ ھەققىدىكى خىلمۇخىل قاراشلارنى ۋاستىلىك بىلىم ھەم جەمئىيەت تۇرمۇشىدىكى ئۇچۇرلاردىن تەبىئىيلا ئۆزلەشتۈرۈۋالغانىدى. ئۇ تاغىسىنىڭ ئاززاقمۇ بىر مەردانە چىرايى ئىپادىلىرىنى كۆرەلمەي ۋە دادىل گەپ-سۆزلىرىنى ئاڭلىيالماي، ئىچى ناھايىتى سىقىلدى. يەنە كېلىپ قاسىممۇ كۆز يېشىنى تېخىچە ئېقىتىپ تۇراتتى، ئەر خەق يىغلىسا ھۆركىرەپ يىغلىسا بولىدىكەن، ئۇنىسىز ياش تۆككەندىن يىغلىماي قويغىنى، ئەرلىك سالاپىتىنى ساقلىغىنى ياخشىكەن دەپ

ئويلىدى زىلالە. ئۇ ھازىر ئۆزىنىڭ ئاتا-بالا ئىككىسىنى يوشۇ-رۇن مازاق قىلىۋاتقانلىقىنى بايقاپ سەل خىجىل بولدى، ھەر-كىم مەلۇم بىر ئىشنى شۇ ئىش ئۆز بېشىغا كەلمىگۈچىلىك چۈشەنمەيدۇ، بۇ ئىش بەلكىم مەن ئويلىغاندەك ئۇنداق ئاددىي ئەمەستۇ دەپ ئويلىدى، قاسىمغا ئوخشاشلا يۈرىكى بىر نەرسىنى تۇيغاندەك بولدى، قەلبى ھېسداشلىققا تولدى. شۇ تاپتا بۇ ئايرىم ياتاق بۇرۇقتۇرمىلىق ھاۋاسىغا غېرىب-مىسكىنلىك نىدا-سىغا تولۇپ كېتىۋاتاتتى. بۇ ھالەتكە تىلەك ئەپەندى تاقەت قىلىپ تۇرالمىدى:

—ئاتاڭ بىلەن ئەتە ئوپېراتسىيىدىن كېيىن ۋىدالاش بالام! ھازىر تېخى بالدۇر، يىراقتا ئاپاڭ قاراپ تۇرىدۇ، بالىلار قاراپ تۇرىدۇ، ماڭا ئامانلىق تىلەۋاتىدۇ، كۆڭۈل كۆزۈم ھەممىنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتىدۇ. مەن تېخى ھايات تۇرۇپ سېنىڭ يىغلاۋاتقى-نىڭنى كۆرسەم ئۆلارمۇ ئۆپچۆرەمدە يىغا-زارە قىلىشىۋاتقاندەك تۇيۇلىدىكەن. يىغلىما، يىغلىسام مەن يىغلىسام بولىدۇ، ھايا-تىمنى يەنىلا بوش قويۇۋەتكىنىمگە ئېچىنسام بولىدۇ. خۇدايىم ئەگەر ئۆمرۈمنى يەنە بەرسە ئىدى، قەسەم قىلىمەنكى ئۇ چاغدا سىلەرنى كولدۇرۇشكە، ھەممەيلەنگە قانداق تۇرمۇشنىڭ ئېسىل ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈشكە تىرىشاتتىم. ھەرقانداق ئادەم بېشىغا مۇشۇنداق بىر ئىش كەلمىگۈچە ھاياتنىڭ قەدرىگە يەتمەيدىكەن، سەن بىلىسەن، مەن مۇشۇ كەمگىچە بۇنداق قاتتىق ئاغرىپ باقمىغان، راست كىچىكىمدە قىزىل چىقىپ، ئۆلۈپ قالغىلى تاس قاپتىكەنمەن، شۇنىڭدىن قارىغاندا ئادەم بۆشۈكىدىلا كېسەل تېگىپ ئۆلۈپ قالسىمۇ يەنە ھېچنېمە دېگىلى بولمايدۇ. مانا مەن

مۇشۇ ۋاقىتقىچە ياشىدىم، توي قىلدىم، بالىلىق بولدۇم. يە-
گىرمە توققۇز يىل ئەپەندىچىلىك قىلدىم، بالىلارنىڭ دىلىغا
ئىلىم سالدىم، بەزىلىرىنى رەنجىتتىم، ئەمما كۆپلىرىنى رازى
قىلدىم. شۇلارنىڭ بىرسى ئەنە جىنىمنى قۇتقۇزۇشقا ياردەم
قولىنى سوندى. خۇدايىم شۇ شاگىرتىمنىڭ پاك، ئۇلۇغ نىيىتى
ئۈچۈن بولسىمۇ كىيسىلىمگە شىپالىق بىرەر. ئەتە يا ئۇيان، يا
بۇيان بولىمەن، ئەمما تېخى ھېچقاچاندا كەلمىگەن ئىشقا بۇنداق
ياش تۆكمە، دوختۇرلار ھەر دائىم ئاشۇنداق مەلۇم ئېھتىماللىق
قالدۇرۇپ گەپ قىلىدۇ. چۈنكى ئۇلار مىڭ قىلسىمۇ ھەممىگە
قادىر خۇدا ئەمەس-تە! ئۇلار پەقەت تەدبىر قوللىنالايدۇ، ئاغرىق-
قا ئاشۇنداق ئامال قىلىش كېرەك، لېكىن ئەجەل كەلسە ساق
ئادەمگىمۇ، قېرى-ياشقىمۇ كېلىۋېرىدۇ. بۇ سەن بىلەن بىزنىڭ
ئىرادىمىزگە باقمايدىغان ئىش بالام، سىلەر تېخى ياش، خۇدايىم
ئۆمرۈڭلارنى بەرسە ئاجايىپ ئىشلارنى كۆرۈسىلەر، شۇغىنىسى
ۋاقىتىڭلارنى بىھۇدە ئىشقا ھەرگىز زايە قىلماڭلار. قىزىم زىلا-
لە، قانچە ياشقا كىردىڭىز؟

—يىگىرمە بىرگە،—دېدى زىلالە تاغىسىنىڭ ئارمان ئوتى
ئۆچقۇنداپ تۇرغان كۆزلىرىگە قاراپ.

—يىگىرمە بىر ياش، نېمىدېگەن ئېسىل چاغلار-ھە! بىز
شۇ ۋاقىتلىرىمىزدا سىياسىي كۈرەشنىڭ ئاكتىپ قاتناشقۇچىلى-
رى ئىدۇق، كۆرمىگەن كۈننى كۆرگەنىدۇق. ئالىي مەكتەپلەر-
دە ئوقۇيالمىغان بولساقمۇ، يېزىغا چۈشۈپ چېنىققان مەزگىلى-
مىزدە 50-يىللاردىكى تۇنجى قارارلىق ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈر-
گەن زىيالىيلار بىلەن ئۇچرىشىپ، ئۇلارنىڭ زور تەربىيىسىگە

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com